

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is ezimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

„Literis et artibus.“

(i.) A katona a tudománynak, a király a művészet fejedelmeinek, a nyakig fegyverben álló országnak hadura a békesség műveinek kultiválóit tisztelő, szerető és munkásságokban áldozattal is buzdító nemzetnek: felejtethetlenné tette ez idei születésnapját.

Nem tartozunk azok közé, kik a rangkor-ságnak hódolni szoktak. Szívünk egész melegével a szó nemes értelmében ugynevezett demokratákhoz tartozunk. Nem teszünk különbséget a bölesök között s csak azért, mert valaki biborban, bársonyban szenderegte első álmait, nem adunk jövőjének több előleget, mint a ki az istálló jászolában szivta első élenyét Isten éltető levegőjének. A szerenese kedvezése — mondhatnók, — a véletlen játéka s hogy az egyenlők között első legyen valaki a természet adta elő fogékonyságon kívül, kilencz-tized részben az egyén önmunkásságától függ. Hisz látjuk, hogy ugyanazon körülmények között született és növekedett egyének mily különböző révparton kötnek ki az élet tengerén. Hát még a kiknek születési és neveltetési körülményei nem ugyanazok! Az egyiknek meg van adva minden előfeltétel, a gyors és kedvező emelkedéshez, míg a másiknak az akadályok egész légiját kell átszökellnie, hogy célját megközelíthesse. És mégis igen sokszor megtörténik, hogy a sik pályán haladó versenyzőt az akadály versenyző megelőzi, sőt messzi tulszárnyalja.

És voltaképpen éppen ez adja meg a diadal becsét, melynek első jutalma az öntudatban és az önértetben van. Ámde ugy vagyunk alkotva, hogy az öntudat jutalmán kívül is a közélet küzdő bajnokának jól esik az illetékes bírónak elismerése és jutalmazása. A valóság szolgál is azzal buzdítja a hívőket az

erény útján haladásra, hogy ez uton nyerhetik meg a legfőbb ítélőbirónak amaz ítéletét: „Jól van jámbor és hív szolgám“, stb. És valójában a dicséret, elismerés, jutalom, kitüntetés mindig a legfontosabb nevelési eszközök voltak az emberiség életében. Ezeknek becsé, értéke, a szerint nő, a mint bensőbb, tisztább és emelkedettebb a mi vonzalmunk az iránt, a kitől nyerjük az elismerést vagy kitüntetést.

* * *

E gondolatok járták át lelkünket, midőn arról értesültünk, hogy „A legelső magyar ember“, a király folyó hó 18-án, születése napja alkalmából elhatározta egy új érdem jelvény alapítását „a tudományok és művészetek terén szerzett érdemek“ megjutalmazásául. Az érdem jelvény alapításáról szóló s ő Felsége által aláírt kéziratban ez olvasható: „Ezen érdemjelvény egy éremből áll, mely első lapján mellképpemmel, hátlapján pedig „Literis et artibus“ felirattal van ellátva s mely érem vörös szalagon a nyakon viselendő.“

„Bármily különbözők legyenek a felfogások a rend- és érdemjelekről, senki sem fogja félreismerni, hogy a király a tudományok és művészetek iránti fejedelmi nagyrabecsülésének adja fényes bizonyosságát, midőn érdemjelvényt alapít az e téren szerzett kitünő érdemek megjutalmazására.“ Teljesen aláírjuk e sorokat, mert tudjuk ugyan, hogy a tudós nem azért virraszt éjjeli lámpája mellett, — a művész nem azért kezeli vésőjét és ecsetjét, hogy a fejedelmek muló érdemjelvényeit kiérdemelhessék; hanem műveik örök becsé által halhatatlanságot akarnak kivívni saját nemzetük előtt és annak dicsőségét legalább egy lépéssel előbb vinni a tudomány és művészet azon terén, a melyet művelnek. Ámde tudjuk azt is, hogy az ily-

Szívesen is származtatják a szilágyságiak a Magurát a „maga urából“, csak hogy ez alkalmasint a költészet és nem a történelem származtatása; miután Góra szlávul hegyet jelent; épen ugy, mint az alatta folyó Kraszna, melytől a megye nevét vette, szláv nyelven „szépet“ jelent. Az a bolgár-szláv nép adhatta e neveket, melyet a közelfekvő Bihar várából egykor Ménmarót uralt.

Ez a névszármaztatás azonban semmit sem von le a Magura becséből; sőt már neve eredetét is főlebb viszi egy rövid ezredévvél. (!) Ez csak egy pár számot képez az őshegy életében. De egyet valószínűleg bizonyít: hogy már korábban jelentékeny szerepet játszott az itt lakott népek életében. De erről később.

Most lássuk, miből áll a Magura?

A Magura gránit-hegység; még pedig a legváltozatosabb fokozatokban tünteti föl a gránitnak mindhárom létrészét: a csillámot (Glimmer), a földpátot (Feldspeth) és a kovagot (Quarz). E vegyületek mértéke több anyagot hoz létre: a csillám tulnyomó volta és a csillámpalát (Glimmer-Schiefer); a földpát tulnyomósága a porcellán agyagot (Kaolin) tisztátlan állapotban a közönséges agyagot; a kovag és csillám egyenértékű vagy azt megközelítő keveréke a gneiszot (zagyvag) s végre mindháromnak egyarányu gyurmája maga a gránit. Külön és tisztán is jön elő mindhárom ásvány: a földpát, mint porcellán agyag (Kaolin) az őrhegyen; a csillám és kovag inkább a nyugati völgyekben.

Az őshegy törmeléke jó vegyes földet ad; agyag és homokos rétegekkel. Leginkább mállik kopár déli része, mely már századok óta csak részben van fedve erdővel s így leginkább ki van téve

nemű kiténtetések által az illető tudós- és művészen, maga a tudomány és művészet, — közvetve pedig maga az előre törekvő nemzet van kiténtetve.

Ez érdemjelvény alapításának kiváló becsét tulajdonit egyebek felett még az is, hogy Ő Felsége, a ki leginkább katonai nevelésben részesült, mint egész életével, ugy ezen érdemjelvény alapításával is azt kívánta megmutatni népeinek, hogy az országok felvirágzásának, — a népek emelkedésének egyik legbiztosabb támasza s talpköve a tudományok és művészetek felvirágozása.

Azért ismétljük, hogy hazánk koronás királya, első Ferencz József Ő Felsége a „Literis et artibus“ érdemjelvény alapításával felejtethetlenné tette ez idei születés napját.

És most álljon itt hazánk amaz első öt férfiának neve, a kik a királynak folyó évi augusztus hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával a „Literis et artibus“ halhatatlanjaivá lettek:

Benczur Gyula tanár és a magyar festészeti mester iskola igazgatója;

dr. Fraknoi Vilmos nagyváradi kanonok, czimzetes apát s a magyar tudományos akadémia titkára;

Keleti Károly magyar ministeri tanácsos, s a magyar országos statisztikai hivatal igazgatója;

Munkácsy Mihály festész és

dr. Salamon Ferencz budapesti egyetemi tanár s a történelmi seminárium főnöke.

Éljen az érdemjelvény alapító király, hogy még évek hosszú során át és igen sokaknak nyujtassa méltó érdemjelvényét!

Éljen az első öt halhatatlan, hogy kitartó munkásságokkal fokról-fokra vihessék tovább hazánkban a tudomány és művészet diadalát!

TÁRCZA.

A Magura.

Irta: P. Szathmáry Károly.

Mutatvány szerzőnek „Szilágy“ című népszerű monographiájából.

A „Szilágyság“ központján emelkedik ez a szép, őshegység, elszigetelten és önállóan: a Magura nem támaszkodik senkire és semmire; mert ő már létezett akkor, mikor még egyetlen élő állat, vagy növény létezett a föld kérgén; a Magura ahoz az első szilárd réteghez tartozik, mely először dermedt meg, midőn olvadt állapotából szilárd héján testté vált a föld. Régibb alkotásu hegy nincs sem Magyarországon, sem sehöl a földön. A Magura vállaira kelet és nyugot felé támaszkodnak kisebb halmok, vissza maradt partjai annak a későbbi harmadkori tengernek, mely mészcsgáit, kagylóit az „Ingovány“ nevű hegységben lerakta; szemben a „Púpos“ hegység, a Bükk, a Meszes, Tusza, Réz e későbbi tengerek mészspartjai és medenczéi, melyek a Kraszna és Berettyó folyammá apadt nagy szilágysági tavat kerítették egykor. Ezek fölött a Magura időre sokkal távolabb áll, mint mi az első embertől.

A Magura e szerint a hegyek között arisztokrata. Megvetőleg nézhet származását illetőleg a bihari, kalotaszegi, sőt máramarosi hegységekre is; azok mind gyermekek ő hozzá képest, kiket ezred év választ el tőle.

az idő viszontagságainak, a nap hevének és az esők, szelek hatásának. Azért ez oldalon anyaga leginkább porladozik, ősmagyar néven „Somlik“, — innen a „Somló“ elnevezés, mely hasonló helyeken több helyen előfordul az országban (Csik-Somló, Somló tul a Dunán, Pestmegyében Sz.-László mellett, Somlyó-Vásárhely, stb.) Sajátságos, hogy a Somló mellett itt is a „Badacon“ név is előfordul, — talán az is valamely természeti sajátság elévült neve.

E szerint a Magurában aranyat, drágakövet, még fekete gyémántot (kőszenet) is hasztalan keresünk; legfőlebb apró magnes vas, vagy gránitjegeczek fordulhatnak benne elő; de én egy félszázadon át ezeket sem láttam. De hát nem kincs-e a jó termő föld s ez által nyert gazdag növényzet, pompás gyümölcs, egészséges (bár az erdőpusztítás miatt kissé megapadt) ivóvíz; — s végre a jó friss levegő, mely este-reggel ormairól alászáll. Ezenkívül a Magura villámfogó szerepet is játszik; sőt gyakran a jégtől is megmenti vidékét.

Ezenkívül a gránit, mely nyugoti részén hatalmas bérceket képez, pompás épületkő; a porcellán föld (Kaolin) pedig, mely az Őrhegyen hatalmas fehér rétegben tűnik föl, még nincs fölhasználva.

Most már szóljunk valamit a Magura flórájáról.

A Magura növényzete igen szép és változatos. Alsó, mely völgyeiben a bükk-tetőzetén a tölgy uralkodik, melyből ott fenn a „Keselyűs“ ormán néhány régi őspéldányt is láthatni. Ezeken kívül a hárs és juharfa is diszlenek és a vörösgyűrű vörösvirágú szép bokrai, vagy a kecskerágó és som ékes gyü-

Angyalesinálás.

— Két közlemény. —

I.

A civilizáció ma még sok szemü és sok kezű szörnyszülött, mely sok mindent meglát sok szemével, a mi ősi és sok mindent reparálgat sok kezével, a mit szemeivel meglátott; de — nagyon természetesen, — mindent a saját elvei szerint; ezért aztán sokszor rosszul told-fold s létre jönnek így a civilizáció ferde kinövésai.

Ilyen — de egyik legrutább, legkárosabb, — kinövése a civilizációnak az angyalesinálás, melynek egy durvább és egy finomabb módja van.

Foglalkozunk először az elsővel. Manchester városát, mert benne a gyermekeknek igen nagy százaléka elpusztul, a gyermekek vágóhidjának nevezik. Mi — sajnos, hasonló joggal és hasonló alapon minden városunkat s falunkat fölruházhatnók e névvel, mert nálunk — kevés kivétellel, — mindenütt ijesztő mérvben szaporodik a gyermek halálozás számaránya. Különösen nagy városokban tapasztalhatjuk ezt, hol a bűn könnyebben és jobban gyökeret ver, virágzik és gyümölcsöz, mert több enni valót talál.

Kétes existenciák, cselédek, kasszírnök, — a kiknek részint születésükből eredő alacsony műveltségi fokuknál fogva, — részint tévesztett pályájuk és természetük miatt nagyobb hajlamuk van a bűnre, de a kikben még is megmaradt a szeméremérzet egy kialvó félben levő paránya, mely arra készíti őket, hogy a gyümölcsöt, mely bűneik nyomára vezethet, elrejtse: — ezek és az ilyenek kiadják gyermekeiket dajkaságba és ezzel kezdődik az angyalesinálás; ha ugyan nem annyira romlottak, hogy a mit dajka közvetítésével lassan érnének el, azt saját kezeikkel hamarabb elvégezzék. Mert — fájdalom! — ilyen anya is akad.

De ha egyenes uton akarunk járni, be kell vallanunk, hogy még a kétes existenciák sem mindig ilyen rut indokból adják gyermekeiket dajkaságba; — hanem sokszor — minden mellék indok nélkül, — pusztán azért, mert a gyermek hátráltatná őket foglalkozásaikban.

Ez azonban a dolog lényegén nem változtat, mert a végeredmény itt is ugyanaz; csupán azért említjük fel, mert kiakartuk mutatni, hogy bűnt sokszor jóhiszeműleg is követhetünk el.

Szolgálhatunk erre egy másik példával is.

Ha hosszabb ideig vidéken tartózkodunk, azt tapasztaljuk, hogy a munkások gyermekei között különösen nyáron és ősszel nagy a halálozás; a minnek csecsemőknél nincs és nem is lehet más számbavehető oka, mint az, hogy nyáron anyjuk elmegy dolgozni, ezért aztán nem kapják meg a kellő gondozást, mi miatt aztán vagy elhalnak még a nyár folyamán, vagy — ha erősebb szerveztűek, — ki-birják őszig, télig, hanem akkor aztán elpusztulnak.

A mi sem nem rejtélyes, sem nem csodálatos, ha megfigyeljük az ilyen gyermekek életmódját, mely lényegileg alig különbözik a dajkaságba adott gyermekek életmódjától. Mindössze is csak fokozati különbség van a kettő között.

A munkás anya, ha dolgozni megy, vagy magával viszi gyermekét is a mezőre és akkor a cse-

mő több órán át, napokon keresztül, magára hagyva valami árnyékos bokor alján küzd élet-halállal; vagy, a mi ennél is rosszabb, de — fájdalom, gyakoribb is, — az anya dolgozni megy, gyermekét pedig otthon hagyja parányival nagyobb hucskájára gondjaira, felügyeletére bízva.

De hát felügyelet-e az ilyen felügyelet?!

A csecsemő szennyben, piszkokban fetreng nap-hosszat s ha e miatt sírni kezd, tejet itatnak vele, ha épen nem éhes is, — vagy a mi még ennél is rosszabb, „czuczlit“ nyomnak szájába, melyben napok óta hever a megaludt tejmaradék. De hány olyan gyermek van, — ki tudná azt megmondani? — a ki még „czuczlit“ sem kap, hanem tejbe itatott, rongyba csavart kenyerbelet dugnak szájába s heteken át ez a tápláléka. Csak igen kevés csecsemő olyan boldog, (?) hogy hébe-hóba a harmadik vagy tizenharmadik szomszédnő megszánja és megosztatja, a kinek 9—10 hónapos teje esetleg némileg szintén káros lehet az egy-két hónapos csecsemőnek.

Ha ilyen „gondozás“ alatt vannak az ilyen gyermekek, könnyen elképzelheti, a ki nem tudja is, milyen gondozás alatt lehetnek a dajkaságba adottak, a kiket lelketlen asszonyok nyereszkeségi vágyból vállaltak föl s a kiknek minden törekvésük oda irányul, hogy a gyermekek minél kevesebbet fogyasszanak, mert akkor nekik több marad meg.

Oh, hát van-e sötétebb képe a társadalomnak, mint lelketlen asszony „gondozása“ alatt öt-hat ilyen sovány, kiaszott, petyhüdt, elsenyvedt gyermeket fetrengeni látni egy rakáson, rongyosan, piszkosan, borzos fejfel és száraz ajakkal, „mely égre kiált, bár iszonyuan hallgat;“ — s van-e, vagy lehet-e fájóbb, kínzóbb tudat, mint tudni azt, hogy ez ártatlan gyermekek a lassu halál, a kínos halál legirtózatossabb módján pusztulnak el? . . . Borzasztó, borzasztó! . . .

Valóban, itt volna az ideje, hogy a hatóságok — vagy ha ezeknek béna a kezük, — a társadalom maga igyekezzék segíteni a dolgon.

Mondanom is fölösleges, hogy nemcsak a gyermekek, hanem mindnyájunk és a haza érdeke is kívánja ezt; mert ha a gyermekek elhalnak, nagyon természetes, hogy „pusztulunk, veszünk.“ S ha pusztul a nép, tönk szélén áll az állam.

Másrészt, ha az erős szervezet győz is a nélkülözésen, ha föl is nő az ilyen csecsemő, — a mi pedig csodával határos, — mi hasznunk van benne? S mi haszna van benne neki?

Semmi. Nem tanult semmit; nem is tud semmit. Teng-leng. Napról-napra. Küzd, fárad és nyomorog, hogy éhezessen minél tovább. Vagy kárára van a társadalomnak; proletár lesz belőle, mely belőlünk él, mint a fagyöngy a fából, melyben tápnedvet talál.

Ne kiabáljuk hát, hogy „pusztulunk, veszünk“, hanem hassunk oda teljes erőnkkel, hogy mielőbb országos felcserélés legyen, az országos vöröskereszt-egylet mintájára, vidéki fiókokkal; és állítsunk kisdé-óvodákat. De ugy, a mint kell!

Ehhez persze nem elég sem a valódi, sem a tettetett lelkesedés, sem évenként egy műkedvelői előadás; ehhez pénz kell, mert pénzért minden, pénz nélkül semmit. De ezt nem kell sajnálnunk s nem is szabad, sem nekünk, sem az államnak; meg-

vezések. Még most is megjelen egy ilyen nagy szárnyas, büszkén keringőzve a Magura ormai felett a sólyom, vércse, bagolyfajok nem ritkák; az énekes madarak száma pedig a hegyre nyuló kertek bokrai között legió. Az alsóbb foku állatok közül pár ártatlanabb kigyó- és gyík-fajon kívül, különösen a lepkefajok vannak képviselve; azt hiszem a hazai fajok közül a nagy atlaszon és halfő-rendszeren kezdve a legapróbb nappali és éji molyokig.

(Vége köv.)

A mi csalogányunk.

— Visszaemlékezés Páskuj Lajosra. —

Ez az esztendő könyörtelen, durva volt hozzám. Elvitte, elrabolta azt, a ki életnek jobbik fele, szerető szíve, örangyala, sorsomnak jóban és rosszban állhatatos, hű részese, bánatomban vigasztalóm, gondok között résztvevő igaz barátom, — nekem mindenem, kis gyermekemnek édes anyja volt . . .

Eljött hozzám a bölcs vigasztalás, hogy rongyaival bekötözze sebeimet. Megvoltam nyugodva; tudtam, hogy a seb nem heged be s kötelékei közt szívem vére elfoly.

Eljött hozzám a szigorú, sötét arcú élet s nem szólt semmit vigasztalásomra, hanem oda lépett kis gyermekem bölcsőjéhez. Felemelte a fátyolt róla s reám mosolygott egy kedves, angyal arcú. Olyan mint az édes anyáé, szelíd s nagyon szép nekem. Reá mutatott szikár, csontos kezével s én megértém az egyetlen szót, a rideg, parancsoló intést: „Dolgozzál!“ . . .

És én dolgozom s a ki dolgozik arról azt mondják, hogy él!

*

Hideg közöny vett erőt rajtam. Elfásultan, gépileg bolyongtam az emberek között, az élet zsibvásárában s ez alatt az élet — a konvencionális kifejezés szerint — folyt a maga medrében s a halál itt is, ott is kaszált. Rövid időn mennyi hullott el a rideg kaszás sulyos csapásai alatt!

Nem hatott reám többé semmi. Olyan természetes is az! Az ember ma vigan kaczag az élet bolondságain s holnap? . . . Holnap ott fekszik fa-

lehetünk róla győződve mindnyájan, hogy a mit ez által elvesztünk a vámon, visszanyerjük a réven megszámlálhatatlanul sokszorosan.

Pollux.

Vidéki levél.

Kraszna, 1887. aug. 21.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Ember tervez, Isten végez. Így járt a mi rendező-bizottságunk is. Szépen kitervezte, hogy mily pompás egy estét fog a vigadni vágyó közönség töltöni majd a Mocvár erdő fái alatt lombjai alatt; az erdő fái között szét szórt lámpionok tündéri világítása mellett. De fenn másképp végezték azt.

Az azur kék eget lomha sötét fellegek borították be, nehéz könyecskeppet bocsátva a szomjuhozó földre s a gazda öröme — és ez egyszer a bál elnök ur teljes megnyugvásával.

Néhány óra és a városi atyák komor tanácssterme valóságos tündérkertté alakult br. Györfly Pál ő méltóságának keze alatt. A város atyák megcsóválták fejüket és elhatározták, hogy ha jövőre ilyen tanácssterembe hívjuk őket a város sorsát eldönteni, a gyermekmenhelyet nem hogy el nem vetik, hanem még ovodát is szavaznak mellé.

Mily hamar lehet a magyart kapacitálni! De im alig nézek körül, magam körül látom a barna fiukat, megelégedéssel néztem őket, mert valahára volt a hegedűn hur, a nyirettyűn szőr. A mi nálunk kivételes állapotot jelent.

Lassan-lassan élénkült a vigalom tanyája. Egy-szerre az ezeregy éj regéibe is beillő fény vesz körül s ha víz és gondola lett volna mellettem, menten Velen-czébe képzeltem volna magamat, mint a szilágy-somlyói önkéntes tüzoltó-csapat egy délelég (?) fiúmei gyűlésezője.

Megszólalt a Rákóczy-induló, a rendezők feljelvényezve az elnökkel élükön várták a szépeket. Nem sokáig kellett várniok.

Az elnök areza ragyog a siker felett; a pénztáros elfárad a pénz szedésében, az ellenőr izzad a felülfizetések jegyzésében.

Benn vidáman foly a táncz, künn általános a jókedv, szikrázik az élez.

A vendéglős örökös bus arezán némi öröm tükrözött vissza, hogy ez egyszer legalább kis adag ételeit nagy árért adhatja el. — Ez volt a helyzet signatúrája. A jegyzői kar kitett magáért, belbizonyította életrealóságát s az előzékenységhen hiven utánozák nemes elnöküket.

A második négyes után asztaloknál foglalt helyet a közönség, ekkor érkezett meg a járás főszolgabírája. A jegyzői kart asztalához hívta, hogy ma vendégei legyenek. Itt volt legelőnékebb mozgalom. Volt toaszt. Első ő felsége a királyra mondotta K. Nagy Alb-rt, utánna K. Nagy Dezső a jegyzői kart elvette, Farczady bátyánk kiemondotta, hogy mily ő s nemes faj a jegyzői kar; azt mondá, családí fájokat nem is viszi tovább csak Béla névtelen jegyzőjéig. Lám milyen kár, hogy nem nők, rögtön lehetnének alapítványi hölgyek.

Éltették Nagy Domokos szeretett főszolgabírájukat, kit ma is szerető házigazdái ismernek. Szép beszédben emlékeztek meg br. Györfly Pál ő mlságáról, ki e nap ülte születésnapját — kinek köszönhetik,

gyos tekintettel, megdermedve egyetlen hideg csóktól. Elég egy perc és a jövő tavasszal felettünk is virág nyílik s porainkból hajt ki a zöldelő sirvirág. Kihül s porladásnak indul az agy, mely annyi nemes eszméknek, gondolatoknak melegágya volt; a szív pedig, — a szeretetnek e kincséből, — por lesz, hamu lesz . . .

Hanem egy férfi halála mégis meghatott.

Midőn a gyászos keretű szomorú jelentés mögül előtűnt e név: Páskuj Lajos, kezem reszkett s szememből, melyekből azt hívéim örökre kiapadt a köny jótékony forrása mégis kigördült két nehéz csepp . . . Ő is itt hagyott hát minket!

Olyan nehéz arról írni, a mi igazán fáj; de én feltéptem sebeimet. Ha róla emlékezem meg egy pár szóban, akkor a fájdalom s a visszaemlékezés kinjának úgy is csak kis része jut nekem. A kegyeletnek azt a másik, sulyos felét, azt pihenni hagyom. Az ő emlékének kevesebb tartozom: örökös tisztelet, meleg ragaszkodás volt az, a mit személye iránt érzek; — Lajos napja van máma, az ő sirja messze nyugszik innét az általa emlékében is oly meleg, rajongó szeretettel őrzött otthonról . . . de ez a koszu eljut oda is. Sirjára teszem.

*

Nem volt az a nagy költő, ki eszméinek magas szárnyalásával bámulatba ejt; a kiről nem tudjuk, hogy őt magát bámuljuk-e inkább, vagy szellemének kápráztató fényét. Nem is kívánt ő ragyogni soha. A ki olvasta egyszerű, keresetlen szavakba öntött, de mindig igazi érzéssel irt dalait, — az felismeshette bennök azoknak költőjét is. Sohasem akart többnek látszani, mint a mi volt s elég nagy volt arra, hogy nagyobbaknak látszani ne kívánjon.

Valódi naiv költői kedély volt; az a romlatlan szívű ember, a ki minden körben jól érzi magát, a hol szerető szívekre talál. Legszívesebben időzött azonban övéi között, a kiket a rajongásig szeretett. Minden vágya csak az volt, hogy a vasut egyszer már megnyílják Szilágy-Somlyó felé, hogy hátralévő napjaiból övéinek is juttathasson egy pár órát.

Gondolom egy éve, hogy itthon járt, a midőn mi, a „Szilágy-Somlyó“ szerkesztőségi tagjai Nagy László szerkesztővel látogatást tettünk nála. Ez alkalommal először láttam a derék főpapot, ki szerkesztőnk üdvözlő szavaira meghatva válaszolt. Volt előadásában, mozdulataiban valami megragadó, a mi önkéntelenül tiszteletet parancsolt; de egyuttal igazi, mély rokonszenvet keltett.

hogy segélyalapjuk oly tetemes összeggel fog gyarapodni. De kigyózné mind azt följegyezni, a mi ott történt! Még csak egyet kívánok fölemlíteni. Br. Györffy Lajos ur lendületes beszéd kíséretében felhívta a közönséget, hogy adakozzanak az „Erdélyi Közművelődési Egylet“-nek; a felszólításnak szép eredménye 16 forint 60 kr lett.*)

Mindvégig a legderültebb kedvben volt együtt a társaság.

Benn ezalatt ropogott a csárdás, amugy egész magyarosan.

A kora reggel szakított véget a kedélyes mulatságnak.

Eljöttünk kedves emlékekkel, hogy évek múlva is emlegessük azt.

A négyeseket 36 pár táncoltat.

Ott láttuk: br. Györffy Lajosné, Veress Lajosné (Kolozsvár), Donogán Gergelyné (Varsólez), Nagy Ferenczné (Nagyfalu), Lázár Gézáné, Bakosi Sándorné, Stefanovics Tódorné, Macha Gusztávné, Belle Gyuláné, Miron Mártonné, Tolokán Miklósné, Illés Jánosné, Farczády Mihályné, Kajetán Kálmánné (M.-Valkó), Sámel Mihályné (Bagos), Illés Jánosné (F.-Szék) Papp Lászlóné (A.-Bán), Papp Péterné (Bogdánháza), Sámel Józafejné (Kr.-Horvát), Szikszay Dánielné (Varsólez), Gáll Istvánné (Rátonvölgy), Vékás Sándorné (Bogdánháza), Csákány Gyuláné (M.-Keczel), Rác Péterné (M.-Keczel), özv. Virág Dánielné (Récsé) urnóket;

Donogán Valéria (Varsólez), Blaha Gizella, Nagy Irma és Ida (Nagyfalu), Lázár Teréz, Bakosi Berta és Mariska, Nolik Anna (Valkó), Venter Varonka (F.-Szék), Papp Kornélia (Csizér), Csákány Cecziike (M.-Keczel), Papp Stefánia (A.-Bán), Török Berta (Keczel) kisasszonyokat,

B u s m a g y a r.

Különfélék.

* **Kinevezések.** A hivatalos lap mai száma hozza a következő kinevezéseket: Ö Felsége a király Szeőke Bélint szatmárnémeti kir. járásbíróvá a zilahi kir. törvényszékhez elnöké, — Elekes Béla sz.-somlyói kir. aljárásbíróvá a kézdi-vásárhelyi törvényszékhez kir. törvényszéki bíróné nevezte ki. — A m. kir. igazságügy-miniszter Bokor István n.-károlyi kir. aljegyzőt a zilahi törvényszékhez jegyzővé nevezte ki. Gratulálunk!

* **Ö Felsége a király születésnapján** a helybeli r. kath. plébániái templomban ünnepélyes isteni tisztelet tartatott, melyen a helybeli városi hatóság, a kir. járásbíró, adóhivatal, testületileg részt vett, a városi önk. tüzoltó egylet pedig hat tagja által képviseltette magát. A hatóságok által elfoglalt padokban láttuk még P. Szathmáry Károly miniszteri biztost is.

* **Kinevezés.** György Emőd helybeli illetőségű orvostudor a nagy-szebeni helyőrségi kórházhoz főorvossá neveztetett ki. Gratulálunk!

* **Szent István napja** — mint országos nemzeti ünnep — nálunk is méltó kegyelettel lett megünneelve. A helybeli rom. kath. plébániái templomban Trusza Lajos esperes-plebános fényes segédlettel háláadó isteni tiszteletet tartott, melyen városunk majdnem összes intelligenciája, valláskülönbség nélkül vett részt; így izraelita polgártársaink közül is többeket láttunk a jelenlévők között. Ez alkalommal, mint már előre jelezte volt, ntdő Csicsay Lajos r. kath. segédlelkész tartotta az alkalmi szent beszédet, mely a jelenlévőket

*) Elismerésünket a lelkes indítványozónak s az adakozóknak. Szerk.

Szerette tul tenni magát a feszes udvariasságon s ezuttal is nyomban felülkerekedett rajta az önzetlen, természetes egyszerűséget szerető ember.

Midőn az udvarias szólamokból és előljáró beszédekből kifogytunk, azonnal egy kis fizetést vett el.

— Hallgassák meg önök, — szólt szeretetreméltó mosolylyal, — felolvasom azt a verset, a melyt a sz.-somlyói vasut megnyitásának ünnepére irtam . . . Ezt ám magam fogom elszavalni akkor!

S egy kedves, mély érzéssel irt verset olvasott fel. Egyszerű kis költeményt; de a mely az ő előadásában mindnyájunkat tapsra ragadott.

. . . Dehogy sejtettük akkor, hogy midőn ez a költemény alkalmivá válik, költője rég a rideg hant alatt fog pihenni!

Rajongásig szerette szülőit. Különösen rég elhalt édes anyja volt példászerű kegyeletének tárgya. Nem mult el nap a nélkül, hogy őt fel ne említtette volna otthon, az ő otthonában, a melynek nővére, egy művelt lelkű nő volt odaadó, igazán gondos háztartója. Ha valami étel került az asztalra, lett légyen az akármilyen jó is, el-el mondogatta:

— Hej, édes anyám, az én anyám, az tudott ám ilyet készíteni! s olyan bánatos, jóakaró mosolylyal mondta ezt, hogy lehetetlen volt megneheztelni érte.

Valahányszor kedves szülőföldjére haza jött, a mint kiszállt a kocsiból, először is a temetőbe ment. Ide csak egyedül szeretett menni. Azok, a kiknek van kedves, drága halottjuk, érthetik meg csak, hogy miért . . .

. . . Most már oda fenn, az örök boldogság honában viszontláthatják egymást.

Egy nap egy magas állásu hivatalnok kereste fel otthonában.

Feldult arcczal, halotthalványan, mint egy kísértő lélek.

Áthelyezték idegen állomásra, nagy családdal. De bizonyos dolgok körül olyan differenciák forogtak fenn, a melyek kétségbeesztő helyzetbe sodorták a családfőt. Élet, vagy halál . . . e közül kellett választania. Az élet ugy sem ér már semmit becület nélkül.

Nagy áldozatról volt szó, olyanról, a mit ma édes testvér is ritkán tesz meg egymásért. Olyan

teljesen kielégítette s a fiatal szónok iránt szép reményekre jogosító jövővel kecsesgetet.

* **A nagyvárad püspök székfoglalása.** Schlauch Lőrincz ő exelentiája, Nagyvárad új püspöke folyó hó 23-án d. u. 4 órákor érkezett haza a fürdőről és 24-én tartotta meg ünnepélyes installatióját. Dacára a kedvezőtlen időnek az installatio fényesen sikerült; — a tisztelet és hála, melyet a nagynevű püspök kivívott magának, valóban körül vette most őt minden oldalról. Nemesak Szatmár város intelligens közönsége, melynek lelkében elévülhetlen emléket hagyott, hanem maga az egyházi, világi elem is nagyszámban volt képviselve. A szilágy-somlyói egyházközség részéről a küldöttségen kívül Trusza Lajos plébános és Csák Alajos gymn. igazgató voltak jelen.

* **A nagy-várad posta tisztikar** f. hó 19-én bucsuzott el Zobel Lipót nyugalomba helyezett érdemes igazgatótól. Reményfy Rezső postaigazgatósági tanácsos volt benső szószólója a tisztikar azon őszinte érzelmeinek, melyekkel azok mindenha viseltettek szeretett és általánosan becsült igazgatójukhoz. Bucsuzavaiban a tisztelet mesterkéletlen hangján adott kifejezést azon őszinte óhajnak, hogy az odaadással és hű lelkiismeretességgel teljesített hosszú közszolgálat után semmi se zavarja nyugalma és megérdemelt boldogságát. Zobel Lipót kir. tanácsos válasszában köszönetet mondott a tisztikarnak iránta tanúsított rokonszenvéért kiemelte, hogy a hűn teljesített munka öntudata mellett mindenkor örömmel fog emlékezni a tisztikar őszinte ragaszkodására és szeretetére. Szavait „Éljen a hazával fejezte be, melyre élénk éljenzés után „Éljen Zobel Lipót“-tal feleltek a bucsuzók.

* **A katolikus világ feje** XIII-ik Leó pápa ő szentsége ez év utolsó napján fogja ünnepelni áldozatának 50-ik évfordulóját. Ez alkalommal világszerte hódolati aláírásokat és Péterfilléreket gyűjtenek a szentséges atya részére, melyet nagy ünnepélyességgel fognak részére átnyujtani. A fővárosban egy országos központi női bizottság alakult, mely az adományok gyűjtését az egész országban közvetíti; e bizottság egyházközségeként és több tekintélyes nő által közvetít magát, így a nagyvárad egyházmegye női bizottságának elnöke Des Echerolle Kruspér Sándorné, Gerliczy báróné, ki Nagyváradon az ottani nők körében is igen szép eredményű gyűjtést rendezett s ezenkívül különösen a női kézimunkák (egyházi ruhák) mint kiállított cikkek általános figyelmet keltenek. Az érdemes elnöknő egy felhívást a sz.-somlyói r. kath. plébániához is juttatott hódolati aláírások és Péter fillérek gyűjtése végett. A gyűjtést Csicsay Alajos r. kath. segédlelkész eszközölte, és fáradságát szép siker koronázta, mert a hódolati aláírások végett kiküldött ívek immár beteltek és Péter fillérek ezimen körül-belől 40 forint gyűlt már össze.

* **A hivatalos hajtóvadászat,** melyről lapunk mult számában említést tettünk, a f. hó 21-én Perecsen község határában végbe ment. A hajtóvadászatot a főispán ur ő méltósága egyenes megbízása folytán Nagy Gyula ur, sz.-somlyói járási szolgabíró rendezte s azon a vidéki vadászok szép számmal vettek részt. Mintegy tizenhét vadsejtést láttak a vadászok elvonulni; de ezek közül csak egyet sikerült elejteni. Az elejtett vadkan nagy ünnepélyességgel lett Szilágy-Somlyóra beszállítva. A vadászat nagy valószínűséggel a krasznai járásban folytattni fog.

* **Értesítés.** A szilágy-somlyói községi elemi nepsiskolában a jövő 1887-88-ik tanév folyó évi szeptem-

áldozatról, a mely a hálán kívül nem számíthat egyébre; azt is ritkán találja fel.

. . . Nyugtalan, kínos éjszakát vitt a jövevény Páskuj Lajosnak. Egész éjjel nem hunyta be a szemét s másnap ő is halott-halványan ébredt fel; de már ekkor szilárd elhatározással, hogy megment egy örvénybe süllyedni kezdő életet. Az áldozat felülhaladta az ő erejét is, de nem habozott tovább. Megmentette.

Szerkesztőségünkkel folyton meleg, baráti összeköttetésben állott. Távol élvén tőlünk, igazi ragaszkodással, önzetlenül részt vett minden munkánkban. A lap megindulásakor tekintélyes anyagi segélyt nyújtott az ifjú vállalatnak és szeretettel csüggött rajta mindvégig. Hiában tiltakoztunk az előfizetés ellen, (pedig ez ritka dolog nálunk is), minden évben előfizetőnk volt; a mellett szellemileg soha nem szűnt meg támogatónk lenni.

E sorok írójával, mint a lap vezetőjével, szerkesztőségi dolgokban folyton levelezésben állott. Leveleit az a nyílt, bizalmas őszinteség jellemezte, a mely a nemes kedélyű emberek sajátja csak. Legutóbbi levele f. é. ápril 4-éről van keltezve, melyet reszkető vonásokkal így kezd: „Kedves szerkesztő barátom! Beteg vagyok Kelek . . . fekszem! Bizony-bizony félek, hogy“ Itt aztán magányukre tér át. Már sejtette szomorú sorsát.

Utoljára igen betegesen sem mulasztotta el, hogy az engem, — áldott emlékü nőm halálával ért csapáshoz, — vigasztaló, résztvevő szavaival ne járuljon; pedig kuszált, rövid sorain már ekkor érezni lehetett a halál fagyos lehelletét . . . s a mitől mindnyájan remegtünk, a pillanat nemsokára bekövetkezett.

A legnemesebb szív megszünt dobogni.

. . . Az édes hangu dalok, melyek menten minden sallangtól, egyszerű köntösben is kedves vendégeink voltak, most már nem keresnek fel minket.

A költő letette a lantot. A csalogány ha felkeresi a távoli sirhantot, mindhiában sir már felette; nem készíti versenyre éneklő társát. Némán, nyugodtan pihen az oda lent; de szelleme az itt van közöttünk; int, buzdít, serkent, hogy tovább is munkálkodjunk. Vigasztal, hogy újra viszontlátljuk egymást.

Hamvai Sándor.

ber hó 5-én d. e. 8 órákor fog megnyitvatni. A neveztet tanévre leendő beírások, a felvételi és javító vizsgálatok ugyanazon hó 4 első napjain fognak eszközöltetni a tanítótestület által az iskola helyiségében, minden nap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig. Felhivatnak ennelfogva érdekeltek szülők és gyámok, miszerint gyermekeiket ez idő alatt beíratni el ne mulassák. Fizetési díjak: beíratás ezimen 25 kr, mely összeg a beíratáskor fizetendő; tandíj 3 o. é. forint, ennek fele folyó évi szept. 15-éig, másik fele pedig 1888. évi február 15-ig fizetendő, mindannyiszor az igazgató tanítóhoz. Szegénységüket igazoló tanulók a tandíj fizetés alól felmentetnek, ha ebbeli bizonyítványaikat szeptember hó 15-ig az igazgató tanító után az iskolaszékhez benyújtják. Vidéki gyermekek elszállásolására vonatkozólag kész szívvel nyújt segélyt és kellő utmutatást a tanítótestület. Szilágy-Somlyón 1887. augusztus hó 20-án. Az igazgatóság.

* **Bankmellékhely Sz.-Somlyón** ezim alatt „Szilágy“ lapársunk egy közleményt hoz, melyben azt írja, hogy Szilágy-Somlyón a krasznamegyei takarékpénztárral az osztrák-magyar bank igazgatósága egy bankmellékhelyet állított fel. A dolog még olyan stádiumban áll, hogy e hír korai és a dologból csak annyi igaz, hogy e tekintetben az egyezkedések javában folynak.

* **Tűz** volt f. hó 18-án esti 9 óra tájban Zilahon a Széchenyi utcában, melynek egyik mellékutczájában egy Tunyoginé nevű szegény asszonynak szalmás viskóját rövid időn megemésztették a lángok.

* **Posner Ábraham** urnak, ki a bülgezdí tüzkarosultak részére 2 forintot volt szíves beküldeni, köszönetét fejezi ki a segélygyűjtő bizottság.

* **A beíratások a r. kath. fiu és leányiskolába** augusztus 29—31-én lesznek. Szeptember 1-én reggel 9 órákor ünnepélyes „Veni Sancte.“

* **Kolera nostras.** A helybeli vasuti állomáson f. hó 20-án a hajnali órákban, egy vasuti földmunkás kolera nostrashan megbetegedett. Az orvos a helyszínen azonnal megjelenvén, a görcsök alatt vonagló és jajkiáltásaival a körülte lévő munkásnépet maga körül csodító szenvedőt a nála levő enyhítőszerekkel ellátta ugyan, de a súlyosan életveszélyes beteget a hideg éjszaknyugati szélnek kitéve, eső által átázott gyarló gyékényes hajléka alatt nem hagyhatta; be kellett őt tennie a kórházba. Ámde most egészen váratlan fordulat állott elő. A sok taligás közül, kik ott a földhordással elvannak foglalva, egy sem akarta egylovas járművét a szerencsétlen szenvedőnek rendelkezésére bocsátani, csak egy szegény izraelita taligás — Schwarz Mór neve a becsületes szamaritanusnak, — volt az egyedüli, ki készségesen előállott, és rendelkezésre adta taligáját. — Ily kellemetlenség elkerülhető lenne, ha vagy a megyei kórház, vagy a város egy külön felszerelt hordágyat tartana készletben. A helybeli megyei kórháznak anyagi körülményei oly silányak, hogy a legszükségesebb fölszerelésekre sem telik; e város érdemes polgármesterének, ki a város oly sok fogyatkozásain segített, felhívjuk becses figyelmét, hogy ezen csekély kiadásra is bírja reá a város közönséget.

* **Érdekesnek ígérkező multság** van készülöben Zilahon. Az otthon időző egyetemi hallgatók ugyanis a nyári holt-idény zsisbasztó egyhanguságát megszüntetendők f. augusztus hó 27-én, azaz szombaton a városháza összes termeiben a „Szilágyvármegyei Wesselényi egyesület“ javára zártkörű táncestélyt fognak rendezni. Belépti díj valamint a karzatjegy személyenként 1 frt. Felülfizetések a jótékonycezl érdekében köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A hölgyek kéretnek, hogy lehetőleg egyszerű öltözékben jelenjenek meg. A rendezőség kéri mindazokat, a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra társadalmi állásuknál fogva igényt tartanak, hogy e hiányon segitendők a bizottság pénztárnokához, Dózsa János joghallgató urhoz fordulni sziveskedjenek. Belépti jegyek előre válthatók a Fodor Béla czukrászüzletében. (Ezen — minden tekintetben sikerültnek remélhető érteitést ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe. A rendezők biztoitékul szolgálhatnak, hogy kedélyes és fesztelen lesz a vigalom, — a czél pedig fel van írva minden igaz magyar hazafi szívébe. Szerk.)

* **Könyörületesszívű ember.** Lapunk egyik közelebbi számában megemlékeztünk egy vasuti földmunkás árváiról, kiket az apa súlyos körülményei miatt nem nevelhetett. Az árvák egyikét egy helybeli iparos névszerint Maliczki Gábor vette pártfogás alá. Az ilyen tett nem szorul dicséretre.

* **Törvénysértés.** Gutfreund Sámuel regale esonkitáson éretett. Jóllehet, hogy a szesz árulástól végképen föl lett mentve, mégis azt az Oláh utcában tartózkodás nélkül gyakorolta; a rendőrség rajta fogta e törvénysértésen. Gutfreundot e ügyét a királyi törvényszékhez jelentette föl. Egy hordó szeszt, melyet nála találtak, nehogy újabb visszaéléseket kövessen el — elkoboztak. Legjobb törvényes határok között mozogni.

* **Felszólítás** az új vasut ügyében. Báró Bánffy Dezső, Szólnok-Dobokamegye főispánja, felszólítást küldött a Szilágy-Somlyó városi törvényhatósághoz, melyben kéri, hogy nyilatkozzék, hajlandó-e részvények alapján a Zilahról—Deézsig építendő vasuthoz csatlakozni?

* **Felmentés.** Moldován János városi adó-ellenőr fegyelmi ügye, melyet lapunk annak idejében említett, elintézési nyert. A közigazgatási bizottság őt a vizsgálat alól kedvezőleg mentette föl.

* **Szerb tövis.** A vadkerten a „Szerbtövis“ anynyira el van szaporodva, hogy tőle járni alig lehet. Jó lenne, ha a hatóság annak kiirtása iránt intézkedéseket tenne, nehogy az megérjék, magot hullasson s még nagyobb erőt vegyen.

* **Rendőri hírek.** Testi sértések. Rosenfeld József panaszt emelt Brüll Móríczt ellen, ki rajta jelentékeny testi sértést követett el; — Kiss János szintén azt a panaszt emelte Szilágyi János és Szekeres Ferencz ellen, hogy ezek őt véresre verték. — Tolvajlás. Orosz Vaszilika vidéki földműves, Somlyóra jöven, szerkeréről egy gubát elloptak. A dolog a rendőrségnek be lett jelentve s az már nyomában van a tolvajlónak.

Unalomból.

— Rajz. —

Irta: B. J.

Bágyi Ádám gyógyszer-tulajdonos egyedül ült szobájában, a nagy, bőrrrel bevont pamlagon; hosszú száru csibukjából sűrűn szálltak fölfelé a gomolygó füstcsomók, kezében a „Nemzet“ esteli száma.

Künn forró melegen süt a délutáni nyári nap. Az ablakok sűrűn be vannak függönyözve, lehuzva a zsaluk, homályos, hűs a szoba levegője; egy-egy eltévedt sugár tör néha át a lemezek s játszik a fényesre törölt butorokon, csend van, egyetlen picziny légy zümmögése sem hallik.

Legtöbben azért olvasnak hirlapot, hogy az unalmat tova üzzék általa, és bizonyára a minden szakaszban változatos, sok dologról csacsckán fecsegő sorok alkalmasak is arra, hogy nyári meleg nap délutánján a hűs szobában pihenő figyelmét, bármily kevés időre lekötve tartsák. Bágyi Ádám gyógyszer-tulajdonossal nem így történt most. Okos dolgok voltak a „Nemzet“ esteli számában, melyet kezében tartott. A bolgár trónválságról ékes szavú vezércikk, az ugorka saison disze, virága; aztán meg némi kül- és belpolitikai hír, változatoságukban szép újdonságok, tárcza, valamely fürdőre menekült szellemes író tollából, közgazdasági dolgok... és mindezeket Bágyi Ádám ur rendkívül unja. A vezércikk mindenik soránál legalább kettőt ásit, talán még hosszabbat, mint egy-egy sor s mire a fürdői levélhez ér: elhull kezéből a nagy „Nemzet“ esti száma, tovasszállnak gondolatai fürdőn mulatozó ifju nejéhez, kivel csak két éve házasság.

... Furcsa! Alig 25 éves még, csinos vagyonnal bir, Racskó város és közel vidékén az egyetlen jó forgalmu gyógyszer-tulajdonos az övé, életerős, szép barna ifju, megvált a legényélettől s házasságra. Eltöltt nejével, a kedves Erzsikével két évet, csendesen, boldogan; az asszonyka vig, beszéde kellemes, hangja csengő, gondos nő, mindenben igyekszik férje kedve szerint járni, kit ő édes Adijának hív, csinosan, rendben tartja szobáját, ellesi ugy szólva, szeméből az óhaját. Így telik el az első őszi, sok-sok gyümölcs volt az ősszel, eltelik a tél is, melyen oly lesve várták a hidegebb napokat, mikor kéz kézben, gyors futással szeldelték a tó sima jégét s aztán a tavasz, a rügyefakasztó kikelet, midőn oly kedves foglalkozás volt a kis virágos kertet rendbe hozni, egy forró nyár és ismét ugyanezen évszakok, nem több változással, tovatűntek mint rövidke mézes hét.

Egyszer csak imé, szabók jönnek a házhoz, mértéket vesznek a nő karesu termetéről, órákig foly a tanácskozás a kelme színe, a csipkék, díszítések milyensége felett, temérdek divatlap kerül az asztalra, ágyra, székre s a közben neje kedvesen cseveg:

— Adikám, ugy-e ez a mouslin illik az arczomhoz? Ilyen színű lesz a kalap is.

Természetesen ahoz az arczhoz ép ugy illik egy ügyes csók is, mely elől már későn kapkodja el fejcskékjét s pajkosan fenyeget ujjával.

Némely kész és félig kész ruhákat már hazahoznak a művökkel elégedett szabók, kik udvariasságban egymást felülmulni igyekeznek; órákig tartó tanácskozások, vitatkozások folynak a szabó methodus és az izlés között való véleményekről. Hol a gombot beljebb, hol a kapsot kell valamivel jobb helyre varrni, mert hát ezek a kisvárosi szabók egyszerre semmit se tudnak accurate eltalálni.

S mindezeket a férjnek elégtűlt arczczal, sőt mosolyogva kellett végig nézni s a jókedv fenntartása céljából egy-egy „pompás“, „gyönyörű“, „elragadó“ szót hallatni.

S aztán csillogó ékszerek érkeznek; kicsiny fülbevalók; új szerkezettel kapcsolódó karpereczek, melyeknek becsatolása oly sok időt kíván s oly kedves megtanulni. Az asszonyka mindezen időtöltések között csapongó vig kedélyű, mint tavaszkor a kis madár, nevet, énekel és cseveg össze-vissza, ugrándozva jár-kél a szobában, majd pajkosan oda fut férjéhez, gyors csókot vet homlokára, szeliden a vállához simul:

— Adi!

Ez a kényeztetett neve a férjnek, mely az Erzsike ajkáról oly édesen hangzik, mint zörrenő bokorban a fülmile dala.

Majd házi tanácskozás tartatik, melyben részt vesznek: az Erzsike mamája, ki, mint indítványozó, a legfontosabb érvekkel jó; a papa, ki a hallgató

pártot képviseli; a beszédes szemeivel legszebben szónokló Erzsike és Adi, ki az ügybuzgalomtól áthatva mindent áldoz a nemes célért. Elhatározott komoly megfontolás után, hogy Erzsike mamája kíséretében fürdőre megy, szüksége van egy kis szórakozásra s egészségének is hasznára leend. Adi persze — minden sajnálkozás daczára, — nem mehet; a gyógyszer-tulajdonost még sohasem hagyta el s bizonyára bomlás keletkeznék a rendben távolléte alatt.

Még egy hét van az elutazásig; sürgés-forgás, folytonos készülődések között telik el. Ime egy bőrrnyós kényelmes kocsi jön, felcsomagolják a máhakat, ki a vasutállomáshoz, gyöngéd bucsu, levélírási erős fogadkozások; visszajövet az indóháztól egyedül; minden valami különös színben kezd feltűnni, rendtelenség, iszonyu meleg... és Bágyi Ádám gyógyszer-tulajdonos egyedül ült szobájában a nagy, bőrrrel bevont pamlagon, hosszuszáru csibukjából sűrűn szálltak fölfelé a gomolygó füstcsomók, éppen mint mikor még nem volt házasság.

Két hét telt azóta el és már kezdett belenyugodni ebbe az életbe, elő-elővette régi kedvencz foglalkozásait, valahonnan lombfűrészt akadt kezébe, melylyel csinos alakokat faragott s ragasztotta össze óratartó, képráma, kalitka, időjósító szerszámokká, de sőt ezenközben eszébe jutott csupa unalmában holmi kedves emlék a múltból, legény korából s ez emlékek közül, mint tündér emelkedik ki egy bájos alak körvonala s ajkait hosszú sóhaj hagyja el, mely e névben foly össze: Jolán!

Ah! Gyermekkori ismerős, kivel együtt kergette a himes szárnyu lepkét a sikos fűvű mezőn, kivel együtt ugrándozott át a bozóttal benőtt árkon s gyönyörködött a virág széles helyheiben. Elvitték a kis ibolyát a virágos kertből, átültették vad bozótok közé, vad bozót csalogatta, suttogó, mérges szavakat sugott fülébe, a szelid ibolya megingott csendesen, de nem tört ketté szára... Valamikor fehér ártatlan gyöngyvirág árnyékos fa alatt bontotta ki picziny kelyhét s innen virágos kertbe ültették át: senyvedt és elpusztult, kiaszott vékony szára oltalmatlan az ártatlan fehér gyöngyvirágnak... Még gyermek ifju volt, képzeletében egy sereg édes mesével, ábránd és reménnyel ment el, elvitte magával a kis ibolya emlékét. Mint erős férfi tért meg és akkorra a szelid virág vad bozót közé került, erős viharban megingott és ketté tört a szára... A virágot, melyet ő nevelt ápolva, óva, védve, más tépte le: letépte, elrabolta irgalmatlan és aztán vesztére engedte. Bűnös lett, ki angyal volt s bűnösségét az emberek előtt nem takarhatta az ő eszményképe Jolán.

Az ifjunak feledni kellett s kárpótlást keresett elvesztett bolgogságáért hű nő oldalán. Azt hitte örökre el van már temetve a régi álom, régi ábránd és a gyermekmesék mind. Valami nyomasztó volt mégis a kedélyen, ott ült valami kifejezés az arczán legderültebb pillanataiban is: a megsiratott multnak az emléke volt ez, a mit nem tudott elég jól eltemetni. Mert az ember eltompulhat az öröm vagy a fájdalom sulya alatt, de bármily erős lélekkel birjon is, lehetetlen a boldogabb idők emlékét képzeletéből kitörölni. Ime, most ujon felelevenülnek gyermekkori emlékei, libegnek előtte csalogatva csendesen a régi ártatlan virágok mind; eljönnek a régi mesék kedves alakjai s a mesék tündére: Jolán. Ah! talán meg kellett hajolni, meg kellett törni a kis ibolyának, ha erős szellé válik a suttogó lég és talán ismét szép lesz, mert üde a színe, ha elmulik a vihar... Én nem tudom uram.

De ugy lett, hogy Bágyi Ádám elfeledkezett az emberekről, kik gonosz mosolylyal nevetnek szemébe és megújította a régi kedves ismeretséget. Beszélnek egy ifjuról, kinek neje messze fürdözik, s ő az alatt bűnös nővel feledi az idő unalmát. Gyorsan telnek a napok, mindenik, mint boldog perc a gyermekkorából, ugy tűnik el...

Ime Bágyi Ádám lakásán a „Nemzet“ számai felvágatlan hevernek a szoba szögletében; a csinos levélkéik felbontatlan állanak az asztalon. S ma jön haza e levélkéik írója az ő neje, a kedves Erzsike... Mintegy hosszú álomból feleszmélve szedi rendbe gondolatait, igyekszik feledni ismét ezt a boldog emléket, de nem lehet; olyan fájó volt az ő szíve, mintha ketté akarták volna szakítani. Itt a kötelesség, ott az érzés, melyik erősebb?

Bágyi Ádám gondolkozva ül szobájában, kezében kis szerszámot forgat, mely könnyen magyaráz, könnyen enyhít; golyó van benne...

Künn délestre hajolt a nap, félig őszi nap. Egy-egy hervadt levél elhagyja a galyát, meglo-dítja a szél és messze távozik, egy-egy fáradt madár kiül pihenni a kerítés szélére, egy-egy késő lepke röpked hervadása felé; vig munkások dala hallszik tulnan a hegy felől, szaggatott lesz a dal, elhajtja a szél...

Por kél a széles országuton s ernyős kocsi után kavargogva forog. Kedves nő szokell ki a kocsi belsejéből, segít kiszállani az édes anyjának. Megrázkódnak az utszéi fáknek sűrű lombjai, suttogó zaj támad, nehéz, fullasztó a lég... Zivatar lesz mindjárt!

Szerkesztői üzenetek.

Pollux. A mint láthatja már használtunk fel belőle. A többi mind sorra jön, a vers kivételével. Maradjunk is a prózairás mellett, a mely téren ön is kényelmesebben mozoghat, mi is megvagyunk elégedve önnel. Üdvözlöt!

B. J. A kolozsvári levél elkésztetten érkezett s mint ilyennek hasznát nem vehetjük.

J. Gy. A nyilatkozatot csak jövő számunkban adhatjuk.

L. J. Vaskóh. A szünidő a mi számunkra nem eredményezett semmi jót? Irj valamit magadról is!

K. F. (Vidéki levél.) Köszönjük. Tárgyhalmaz miatt azonban a jövő számban adjuk.

Hirdetések.

4065—1887. k. ii. szám.

A zilahi kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény.

A zilahi kir. ügyészségi központi — továbbá a sz.-somlyói fiók — ugyszintén a tasnádi s sz.-esehi és zsibói kir. járásbírószági fogházakban letartóztatott s átlagos számítás szerint naponként 120—150 főre tehető rabok és foglyok jövő 1888. évi élelmezésének vállalat útján való bizto-ítása végett Zilahon a kir. ügyészségi iroda helyiségében **folyó évi szeptember 22-én d. e. 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés tartatik, — mely határidőig zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók.

Azok, — kik az árlejtésben részt venni kívánnak, — kötelesek készpénzben vagy ezzel egyenértékű államkötvényekben vagy földhitel intézeti zálog levelekben 300 frt bántapénzt az árlejtés vezetője kezéhez beadni s illetve ezt a zárt írásbeli ajánlathoz csatolni.

Az írásbeli ajánlat, melyben az egyes étag és a kenyér részletért ígért ár egymástól elkülönítve világosan, tisztán és betűvel is kiírandó, borítékba zárva s ajánlattevő pecsétjével 5 helyen ellátva — a zilahi kir. ügyészséghez nyújtandó be.

Midőn a versenyezni kívánók az árlejtésre ezennel meghivatnak, egyszersmind értesítettnek, — hogy az árlejtési feltételeket Zilahon a kir. ügyészségi irodában és Sz.-Somlyón a fogház felügyelői irodában hivatalos óra alatt megtekinthetik s hogy továbbá az árlejtés megkezdésére kitűzött óra után zárt írásbeli ajánlatok többé el nem fogadtatnak.

Zilahon, 1887. augusztus 8.

GAZDA FERENCZ,

3—3

királyi ügyész.

Én,
CSILLAG ANNA

185 cm. hosszú óriási Loréy-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcs 14 havi használat után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvja korai őszüléstől a legmagasabb korig. — Egy köcsög ára 50 kr., 1 frt, 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy postautánvételt mellett az egész világba.

Csillag és Társa

Buda pest, király-utca 26.

6—20